

Szkoła Promująca Zdrowie

- co to takiego?

Standardy Szkoły Promującej Zdrowie

Szkoła promująca zdrowie dąży do osiągnięcia celów i realizuje zadania określone w podstawach programowych kształcenia ogólnego i innych obowiązujących aktach prawnych i ponadto:

- Koncepcja pracy szkoły, jej struktura i organizacja sprzyjają uczestnictwu społeczności szkolnej w realizacji działań w zakresie promocji zdrowia oraz skuteczności i długofalowości tych działań.**
- Klimat społeczny szkoły sprzyja zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz rodziców uczniów.**
- Szkoła realizuje edukację zdrowotną i program profilaktyki dla uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz dąży do poprawy skuteczności działań w tym zakresie.**
- Warunki oraz organizacja nauki i pracy sprzyjają zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz współpracy z rodzicami.**

Koncepcja Szkoły Promującej Zdrowie

Podstawą koncepcji SzPZ są założenia promocji zdrowia, zgodnie z którymi:

- zdrowie jest tworzone przez ludzi w codziennym życiu, we wszystkich siedliskach, w których żyją, uczą się, pracują, wypoczywają, bawią się; jednym z siedlisk jest szkoła i jej społeczność - nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni, uczniowie i ich rodzice;**
- niezbędne są dwa wzajemnie powiązane rodzaje działań: - działania indywidualne ludzi, którzy starają się, aby ich styl życia był prozdrowotny, - działania wspólne społeczności, która tworzy sprzyjające zdrowiu środowisko fizyczne i społeczne;**
- warunkiem skuteczności działań jest uczestnictwo, zaangażowanie jak największej liczby członków danej społeczności; programy promocji zdrowia są wdrażane „z ludźmi”, a nie „dla ludzi”; w szkole niezbędne jest uczestnictwo nauczycieli, innych pracowników, uczniów (rzeczywiste, a nie pozorne) i współpraca z rodzicami uczniów.**

Kluczowe wartości szkoły promującej zdrowie

- 1. Równość.** SzPZ dąży do zapewnienia wszystkim równego dostępu do edukacji i zdrowia, co może w dłuższej perspektywie wpłynąć na zmniejszenie nierówności w zdrowiu oraz na jakość i możliwość uczenia się przez całe życie.
- 2. Ciągłość i kontynuacja działań.** W SzPZ efekty edukacyjne i zdrowotne można osiągnąć dopiero po co najmniej 5–7 latach.
- 3. Włączanie.** SzPZ jest społecznością uczącą się, w której każdy czuje się obdarzany zaufaniem i szanowany, dobre są relacje między uczniami, uczniami i nauczycielami oraz szkołą, rodzicami i społecznością lokalną.
- 4. Upodmiotowienie i rozwijanie kompetencji do działania.** SzPZ umożliwia uczniom i pracownikom aktywny udział w ustalaniu celów i działaniach dla ich osiągnięcia.
- 5. Demokracja.** Działania SzPZ są oparte na wartościach demokratycznych, przestrzegane są w praktyce zasady respektowania praw i brania odpowiedzialności.

Filary szkoły promującej zdrowie

- 1. Całościowe podejście do promocji zdrowia w szkole,** które zakłada istnienie spójności między polityką szkoły a jej codzienną praktyką i uwzględnia:
 - ukierunkowanie edukacji zdrowotnej w szkole na uczestnictwo i rozwijanie kompetencji do działania,
 - branie pod uwagę tego, jak uczniowie rozumieją zdrowie i dobre samopoczucie,
 - tworzenie w szkole polityki na rzecz zdrowia,
 - tworzenie środowiska fizycznego i społecznego sprzyjającego zdrowiu,
 - kształtowanie umiejętności życiowych,
 - budowanie skutecznych związków między szkołą i społecznością lokalną,
 - efektywne korzystanie ze świadczeń pracowników medycznych.
- 2. Uczestnictwo.** Podstawowym warunkiem skuteczności działań w SzPZ jest uczestnictwo i zaangażowanie uczniów, pracowników i rodziców, dzięki czemu rozwija się ich poczucie współtworzenia
- 3. Jakość szkoły.** Tworzenie SzPZ wspiera osiąganie przez szkoły podstawowych celów edukacyjnych i społecznych oraz jak najlepszych wyników. Zdrowi uczniowie lepiej się uczą, zdrowi pracownicy lepiej pracują i mają większą satysfakcję z pracy.
- 4. Dowody.** SzPZ wykorzystuje informacje na temat wyników badań wskazujących na skuteczne podejścia i praktykę promocji zdrowia w szkole w odniesieniu do zagadnień związanych ze zdrowiem (np. zdrowie psychiczne, żywienie, używanie substancji psychoaktywnych) i całościowego podejścia do zdrowia w szkole.
- 5. Szkoła a społeczność lokalna.** SzPZ angażuje się w życie społeczności lokalnej, działa na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego i świadomości zdrowotnej jej członków.

Cztery główne cechy skutecznej SzPZ:

- **Źyczliwe i wspierające relacje międzyludzkie.**
- **Uczestnictwo całej społeczności.**
- **Klarowność.**
- **Autonomia.**

Zasady nadawania Krajowego Certyfikatu Szkoły Promującej Zdrowie

- **1. Krajowy certyfikat nadaje szkole Minister Edukacji Narodowej na podstawie rekomendacji udzielonej przez Centralną Kapitułę Krajowego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie (zwanej dalej kapitułą) działającą przy Ośrodku Rozwoju Edukacji (ORE) w Warszawie.**
- **2. Szczegółowe zasady funkcjonowania kapituły określa jej regulamin organizacyjny.**
- **3. Certyfikat nadawany jest na okres 5 lat. Po tym okresie szkoła może ubiegać się o ponowne jego nadanie zgodnie z obowiązującą procedurą.**
- **Informacje o szkołach, które uzyskały krajowy certyfikat zamieszczane są na stronie ORE.**

Korzyści z posiadania wojewódzkiego i krajowego Certyfikatu SzPZ :

- **docenienie wysiłków szkół realizujących długofalowe, systemowe działania w zakresie promocji zdrowia, co przyczyni się do zwiększenia prestiżu szkoły i będzie źródłem satysfakcji dla członków społeczności szkolnej oraz motywacji do dalszej pracy,**
- **identyfikacja specyficznych osiągnięć ("mocnych stron") szkół oraz przykładów dobrej praktyki, co umożliwi ich upowszechnianie w kraju oraz wymianę doświadczeń i współpracę między szkołami w różnych województwach,**
- **stworzenie banku danych o szkołach i ich osiągnięciach, co ułatwi wspieranie działań szkół na poziomie wojewódzkim i krajowym oraz upowszechnianie (marketing) koncepcji szkoły promującej zdrowie w Polsce.**

Elementy potrzebne do tworzenia szkoły promującej zdrowie

- 1. Poznanie i zrozumienie koncepcji szkoły promującej zdrowie.**
- 2. Uczestnictwo i zaangażowanie społeczności szkolnej.**
- 3. Działalność szkolnego koordynatora ds. promocji zdrowia i zespołu promocji zdrowia.**
- 4. Planowanie działań i ich ewaluacja.**
- 5. Dążenie do powiązania działań w zakresie promocji zdrowia z podstawowymi celami i zadaniami szkoły.**
- 6. Współpraca ze społecznością lokalną i innymi szkołami.**

Zadania szkolnego koordynatora ds. promocji zdrowia

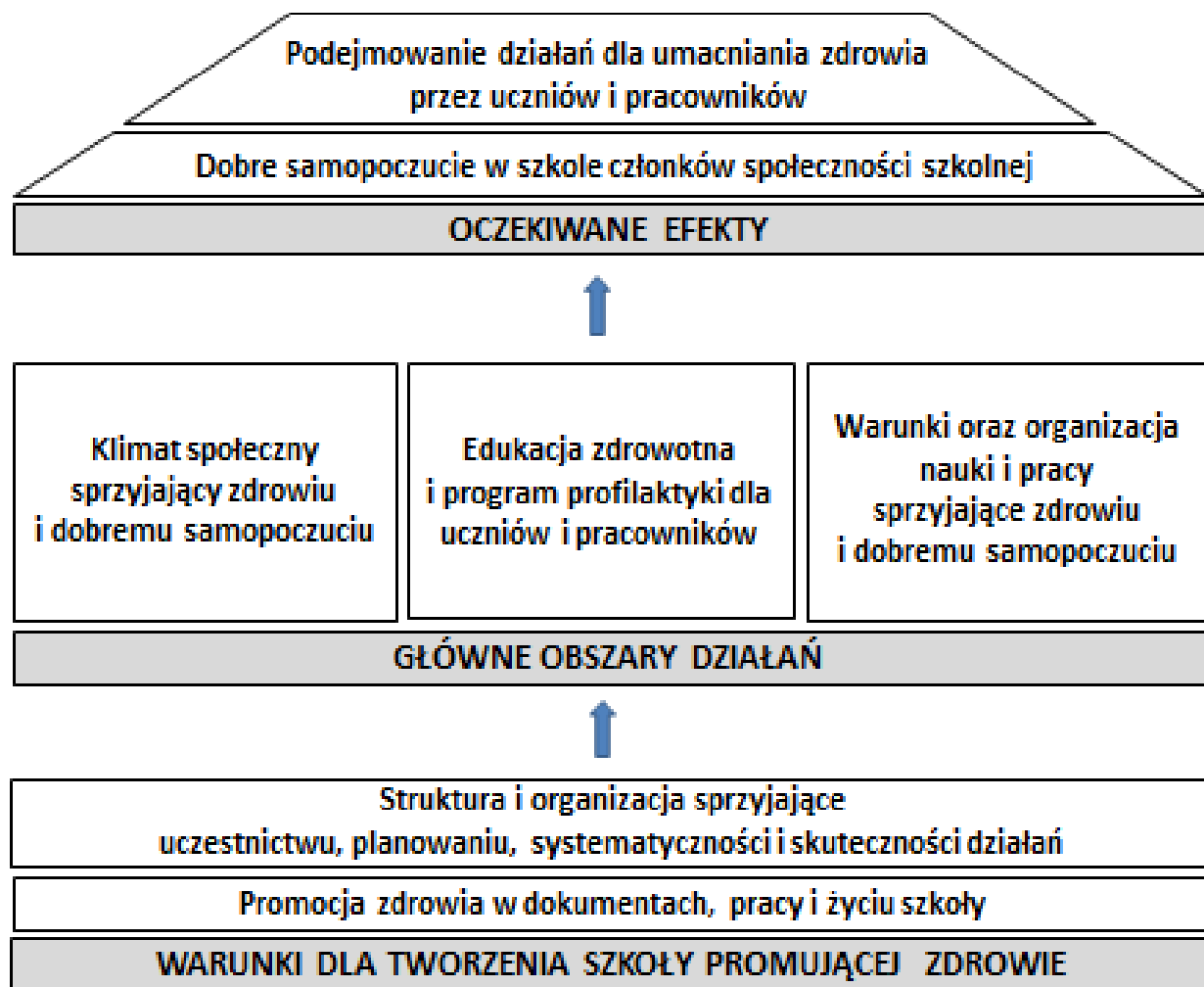
- 1. Upowszechnianie koncepcji SzPZ w społeczności szkolnej.**
- 2. Pozyskiwanie uczestnictwa członków społeczności szkolnej i sojuszników wśród rodziców i w społeczności lokalnej oraz motywowanie ich do wspólnych działań.**
- 3. Inicjowanie, organizacja i koordynowanie prac związanych z dokonywaniem diagnozy, planowaniem działań, ich realizacją i ewaluacją wyników.**
- 4. Współdziałanie w kształceniu pracowników szkoły w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.**
- 5. Kierowanie pracą szkolnego zespołu promocji zdrowia.**
- 6. Prowadzenie dokumentacji działań szkoły w zakresie promocji zdrowia.**
- 7. Współdziałanie z koordynatorem wojewódzkiej/rejonowej sieci SzPZ.**
- 8. Rozwijanie własnych umiejętności osobistych i społecznych, w tym współdziałania z innymi ludźmi i kierowania wspólnie podjętymi działaniami.**

Zadania i organizacja pracy szkolnego zespołu promocji zdrowia

- 1. Wspieranie pracy szkolnego koordynatora i aktywny udział w:**
 - przeprowadzaniu diagnozy, planowaniu działań, ich realizacji i ewaluacji wyników,
 - organizacji szkoleń w zakresie promocji zdrowia,
 - prowadzeniu dokumentacji działań w zakresie promocji zdrowia i pracy szkolnego zespołu.
- 2. Zespołowe podejmowanie decyzji.**
- 3. Ustalenie reguł pracy zespołu i zakresu zadań poszczególnych członków.**
- 4. Rozwijanie umiejętności osobistych i społecznych członków zespołu.**
- 5. Organizacja spotkań zespołu:**
 - cykliczność spotkań, z zapowiedzianym wcześniej tematem,
 - zaplanowanie spotkań podsumowujących różne etapy pracy,
 - spotkania otwarte – „każdy mile widziany”,
 - praca metodą warsztatową, z aktywnym zaangażowaniem wszystkich uczestników (praca w małych grupach, wspólne poszukiwanie rozwiązań).

Model Szkoły Promującej Zdrowie

Szkoła promująca zdrowie to szkoła, która we współpracy z rodzicami uczniów i społecznością lokalną:

- systematycznie i planowo tworzy środowisko społeczne i fizyczne sprzyjające zdrowiu i dobremu samopoczuciu społeczności szkolnej,
- wspiera rozwój kompetencji uczniów i pracowników w zakresie dbałości o zdrowie przez całe życie.

Model ten stanowił podstawę do opracowania czterech standardów SzPZ – pierwszy odnosi się do najniższego poziomu modelu (warunki do tworzenia SzPZ), kolejne trzy do poziomu środkowego (główne kierunki działań). Nie jest możliwe określenie standardów dla poziomu górnego (oczekiwane efekty).

Standardy szkoły promującej zdrowie

- 1. Koncepcja pracy szkoły, jej struktura i organizacja sprzyjają uczestnictwu społeczności szkolnej w realizacji działań w zakresie promocji zdrowia oraz skuteczności i długofalowości tych działań.**
- 2. Klimat społeczny szkoły sprzyja zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz rodziców uczniów.**
- 3. Szkoła realizuje edukację zdrowotną i program profilaktyki dla uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz dąży do poprawy skuteczności działań w tym zakresie.**
- 4. Warunki oraz organizacja nauki i pracy sprzyjają zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz współpracy z rodzicami.**